

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ ДЛЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Альона Зуєва,

кандидат педагогічних наук,
в. о. завідувача науково-організаційного відділу,
Інститут професійної освіти НАПН України,
м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-3446-2583>

Анотація. Розглянуто методичні основи розроблення електронних навчальних курсів для змішаного навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Зазначено, що для ефективності навчання важливо використовувати комплексний підхід та забезпечувати взаємодію між учнями та викладачами. Також необхідно адаптувати курс до потреб і можливостей учнів, забезпечити якість навчального матеріалу й технічну підтримку курсу. Розроблення ефективного курсу може підвищити якість знань учнів та сприяти їхньому успіху.

Ключові слова: професійна (професійно-технічна) освіта, змішане навчання, електронний навчальний курс, методичні основи проектування електронних навчальних курсів.

METHODOLOGICAL BASES OF THE DEVELOPMENT OF E-LEARNING COURSES FOR BLENDED LEARNING IN PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION INSTITUTIONS

Alona Zuieva,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Acting Head of Scientific and Organizational Department,
Institute of Vocational Education NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. Methodological bases of the development of e-learning courses for blended learning in professional (vocational) education institutions are considered. It is noted that for the effectiveness of education it is important to use a complex approach and ensure interaction between students and teachers. It is also important to adapt the course to the needs and capabilities of students and to ensure the quality of the educational material and technical support of the course. Designing an effective course can improve the quality of students knowledge and contribute to their success.

Keywords: professional (vocational) education, blended learning, e-learning course, methodological basis of the development of e-learning courses.

У сучасному світі електронні навчальні курси стали необхідним інструментом в освітньому процесі. Вони дають змогу розширювати можливості навчання та забезпечувати його більшу гнучкість і доступність для учнів. Зокрема, розроблення електронних навчальних курсів для

змішаного навчання є важливою складовою професійної (професійно-технічної) освіти. Розроблення електронних навчальних курсів для змішаного навчання є складним та багатоетапним процесом, який вимагає виконання певних методичних вимог та принципів.

Методичні основи розроблення та методика розроблення є пов'язаними поняттями, але між ними є різниця. Методика розроблення – це система підходів, прийомів та методів, які використовуються при розробленні будь-якого продукту або проєкту, у тому числі й електронних навчальних курсів. Методика розроблення описує послідовність етапів роботи над проєктом та найбільш ефективні способи реалізації кожного з них.

Методичні основи розроблення – це базові принципи та підходи, які лягають в основу розроблення електронних навчальних курсів для змішаного навчання. Ці принципи забезпечують системний підхід до розроблення курсу, відповідність потребам та можливостям учнів та викладачів, а також ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі.

Отже, методика розроблення описує, які кроки потрібно виконати при розробленні електронного курсу, а методичні основи розроблення – це основні принципи, які допомагають забезпечити ефективність та якість розроблення курсу.

Розроблення електронних навчальних курсів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти ЗП(ПТ)О базується на декількох базових *принципах*.

1. Орієнтація на учнів, адаптивність. Курс повинен бути розроблений з урахуванням потреб та інтересів учнів, забезпечуючи можливість вибору шляху навчання та темпу засвоєння матеріалу. Курс повинен бути адаптований до можливостей та потреб учнів, забезпечуючи індивідуальний підхід до навчання. Можна залучати учнів до процесу розроблення курсу, проводити опитування та аналізувати результати, щоб забезпечити максимальну адаптованість курсу до потреб учнів.

2. Системність. Розроблення курсу повинно бути системним та послідовним, забезпечуючи логічність та послідовність матеріалу.

3. Якість матеріалу. Навчальний матеріал повинен бути якісним та точним, забезпечуючи високий рівень знань та розуміння учнями.

4. Інтерактивність. Електронні навчальні курси повинні бути інтерактивними та забезпечувати можливість активної участі учнів у навчальному процесі. Це може бути досягнуто за допомогою використання відео, аудіо та графічних матеріалів, інтерактивних вправ та тестів, віртуальних лабораторій та ін.

5. Доступність та актуальність. Курс повинен бути доступним для учнів у будь-який час та з будь-якого місця, що можна досягнути шляхом використання онлайн-платформ або електронних носіїв. Крім того, матеріал повинен бути актуальним та забезпечувати зв'язок з реальною практикою.

6. Взаємодія між викладачем та учнями. Курс повинен забезпечувати

можливість взаємодії між учнями та викладачами, наприклад, через форуми, електронну пошту та інші засоби комунікації.

7. Технічна підтримка. Курс повинен бути забезпечений необхідними технічними засобами та підтримкою для ефективного навчання та розвитку навичок учнів.

8. Врахування особливостей електронного навчання – розробник повинен уважно вивчити технічні та методичні особливості електронного навчання та відповідність курсу вимогам цієї форми навчання.

9. Постійне оновлення та вдосконалення курсу – електронний курс повинен бути постійно оновлюваний та вдосконалюваний відповідно до потреб та змін у сфері професійної освіти.

Розроблення електронного навчального курсу має відбуватися з урахуванням педагогічних принципів: принципу активності, принципу наочності, принципу доступності та інших.

Вибір *підходів* до розроблення електронного курсу залежить від специфіки навчальної дисципліни, цілей навчання, а також від характеру учнівської аудиторії. Пропонуємо основні підходи до розроблення електронних курсів.

Конструктивний підхід. Конструктивний підхід полягає в тому, щоб надати учням можливість активної участі в процесі навчання та співпраці з іншими учнями. Курси, розроблені з цим підходом, дозволяють учням збирати та обмінюватися інформацією, виконувати спільні проекти та вирішувати завдання в групах.

Проблемно-орієнтований підхід. Проблемно-орієнтований підхід передбачає вивчення матеріалу на основі вирішення реальних життєвих проблем. Курси, розроблені з цим підходом, дають змогу учням розвивати аналітичні та творчі здібності, навички розв'язування складних задач та допомагають впроваджувати теоретичні знання у практику.

Індивідуально-орієнтований підхід. Індивідуально-орієнтований підхід передбачає надання можливості учням вивчати матеріал у власному темпі та на власних умовах. Курси, розроблені з цим підходом, дають змогу учням складати індивідуальний навчальний план та самостійно вибирати теми й обсяг матеріалу для вивчення.

Конструктивістський підхід. Цей підхід передбачає активну участь учнів у навчальному процесі. Електронні курси, розроблені за цим підходом, мають бути створені таким чином, щоб учні могли використовувати власний досвід та знання для розв'язання завдань та дискусій. Учителю виступає у ролі посередника та наставника, який допомагає учням ставити запитання, виконувати завдання та оцінювати свій прогрес.

Когнітивний підхід. Цей підхід передбачає акцент на розвиток мислення та розуміння матеріалу, який вивчається. Електронні курси, розроблені за цим підходом, повинні бути побудовані таким чином, щоб допомогти учням збільшувати свій запас знань та уявлення про світ. Основні ідеї цього підходу полягають у тому, щоб підтримувати учнів в навчальному

процесі, а також надавати їм можливість самостійно виконувати завдання.

У кожному з цих підходів використовуються відповідні методи та засоби для забезпечення оптимальних умов для навчання. При розробленні електронних навчальних курсів необхідно враховувати конкретні особливості закладу професійної (професійно-технічної) освіти, для якого вони призначені, та потреби учнів.

Розроблення електронних навчальних курсів для змішаного навчання в закладах П(ПТ)О вимагає врахування комплексного підходу, що охоплює всі аспекти навчання, включаючи планування, розробку, використання та оцінювання курсу. Важливо забезпечити взаємодію між учнями та викладачами, використовуючи різні засоби зв'язку, такі, як: форуми, чати, відеоконференції тощо. Крім того, електронні навчальні курси для змішаного навчання повинні бути адаптовані до потреб та можливостей учнів. Важливо забезпечити доступність курсу для різних груп учнів, зокрема тих, які мають особливі потреби, зокрема візуальні та слухові обмеження, дислексію тощо. Також важливо забезпечити якість навчального матеріалу та технічну підтримку курсу. Навчальний матеріал повинен бути достатньо детальним та точним, щоб забезпечити якість знань учнів. Технічна підтримка має бути надійною і швидкою, щоб учні отримували доступ до курсу в будь-який час.

Отже, розроблення електронних навчальних курсів для змішаного навчання в ЗП(ПТ)О – це складний процес, який вимагає врахування багатьох аспектів навчання та технічних можливостей. Проте правильно розроблений курс може стати ефективним інструментом навчання, що дасть змогу учням отримувати знання більш ефективно та результативно.

Описані вище принципи та підходи допомагають забезпечити якість та ефективність розроблення електронних навчальних курсів для ЗП(ПТ)О та забезпечити успішне вивчення матеріалу учнями. Для успішного розроблення електронних навчальних курсів викладачі повинні мати високі компетенції у сфері технологій навчання та розроблення курсів, знати потреби й особливості своїх учнів та забезпечити адекватне використання інтерактивних інструментів і технологій навчання.

Окрім цього, важливо розробляти курси з урахуванням цілей та результатів навчання, забезпечувати актуальність матеріалу та його зв'язок з реальною практикою, а також використовувати інноваційні підходи й методики, які підвищують зацікавленість і мотивацію учнів до навчання.

Розроблення електронних навчальних курсів для ЗП(ПТ)О є важливим етапом у підготовці кваліфікованих фахівців, які відповідають вимогам ринку праці та потребам суспільства. Використання цифрових технологій та інтерактивних методів навчання є ключовим для підвищення якості освіти і підготовки майбутніх фахівців до роботи в сучасному світі.

Список посилань

Prykhodkina, N., Tymoshko, H., Zuieva, A., Sholokh, O., Noskova, M., & Lebid, Yu. (2021). Priorities and Problems in the Development of Modern

Information Technologies in Education. *International Journal of Computer Science & Network Security*, 21(6), 231-236. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.6.30>

Зуєва, А. Б. (2018). Критерії діагностування якості SMART-комплексу для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*, 17, 58-61. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2018.17.58-61>.

Зуєва, А. Б. (2022). Методика проєктування електронних навчальних курсів для системи професійно-технічної освіти у воєнний та повоєнний час. *Професійна педагогіка*, 25, 115-122. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.115-122>

Кручек, В. А. (2022). Особливості організації професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання. *Професійна педагогіка*, 25, 123-128. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.123-128>